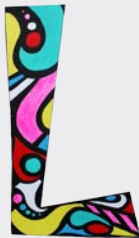

De Vrijenberg

Lang niet iedereen kent de ironie die schuilgaat in de naam “de Vrijenberg”, een naam die je in Loenen op diverse plekken tegen kunt komen. Vlakbij de Loenense waterval staat een voormalig hotel met die naam. Niet ver daar vandaan staat ook een boerderij die de naam “de Vrijenberg” draagt. Er is ook een Vrijenbergweg. Het is een oude naam die droevige herinneringen uit een ver verleden oproept.

“Ik zit op de heuvel en kijk uit over het slagveld. Het is nu de tweede helft van juni van het jaar 1354. Om mij heen is het witte zand rood gekleurd en doordrenkt met het bloed van mijn broeders. Het gillen en kermen van gewonden gaat door merg en been. Ik heb pijn en ik bloed uit een gapende wond aan mijn rechterarm. Maar ook mijn hart bloedt. Met de overwinning hadden wij vrij kunnen zijn, onder het juk van de ridders vandaan. Maar de verloren strijd werpt ons terug in de tijd van horige dienaar. Hoe heeft dit kunnen gebeuren?

In Gelder woedde een broederstrijd. Hertog Reinoud en zijn broeder Eduard streden met verbittering tegen elkaar om wie zich de heerser van het hertogdom Gelre mocht noemen. Ook de ridders gunden elkaar het licht in de ogen niet. In die voortdurende strijd werd ik van huis en haard verjaagd. Ons schamele huisje werd in brand gestoken en mijn broer heb ik moeten begraven omdat hij moest meevechten en met een lans werd doorboord. Rechten hadden wij niet en geen enkele heer bekommerde zich om ons. Totdat Hertog Reinoud ons vrijverklaring beloofde als we met hem mee zouden strijden.

Vrij zijn, dat was een begeerlijk goed voor wie zo lang en zo zwaar het juk der dienstbaarheid en de vloek der voortdurende onmondigheid drukte. Iedereen op de Veluwe gaf gevolg aan de roepstem van Reinoud. Tot dusver maakte het mij niets uit wie van de heren de meeste invloed had, maar nu koos ik voor Reinoud. Het maakte niet uit dat we geen soldaten waren en ongedisciplineerd. Gezamenlijk en met het vrijheidsideaal voor ogen moest het lukken.

We waren onszelf niet meer toen we onze wraak koelden en brandend en plunderend langs de zuidelijke Velwezooom naar Arnhem trokken, dat vol angst bij onze dreigende nadering de poorten sloot. Ze lieten donderkruit en bussen aanvoeren, holle stenen werden met lood gevuld om als kogels voor de verdediging te dienen. Het had ons kunnen lukken, ware het niet dat er een sterke krijgsmacht naar de Veluwe werd gezonden, aangevoerd door ridders. Die waren bang dat wij teveel vrijheid zouden krijgen en zij hun horige dienaars zouden verliezen.

We werden teruggedreven en kwamen bij Loenen terecht. Wij waren slecht georganiseerd en minder goed bewapend. Zonder leiding stonden wij tegenover het goed bewapende krijgsvolk aangevoerd door ridders. We hebben ons dapper geweed maar konden onmogelijk stand houden.

Nu kan ik alleen nog maar huilen om het verlies van mijn broeders en om een vrijheidsideaal dat een illusie bleek. Ik kan niet anders dan terugkeren naar mijn grond die al twee jaar braak ligt. Armoede en verdriet zal voorlopig mijn lot zijn.”

De Slag op de Vrijenberg vond plaats op 19 juni 1354. De Vrijenberg bewaart in zijn naam - die als een bespottling klinkt - de herinnering aan die droevige dagen, aan de bittere teleurstelling van een onberaden vorst en aan de teleurstelling der verdrukten en vernederden.